

вички, без, разбира се, това да се довежда до неговия абсолют.

Наистина, социалните процеси, които протичат сред страните и народите, където циганите са се установили трайно, влияят на изменението на техния статус и възможности да отстояват в една или друга степен своите права и надежди за живот, да “надмогват” ония страни и моменти в своя бит, душевност и култура, които ги обричат на гибел в етническата история на човечеството. И въпреки всичко това, те, ромите, живеят като че ли едно “свое време”. Едно “време”, като че ли свободно от проблемност и политичност, от идеи за бъдещето и стремежи за тяхната реализация в живота, и т. н. Едно време, което има своя снобска ритмика, понякога навяваща усещането за една динамизирана монотонност, която въпреки това, все пак се реализира в някакво друго и по-различно историко-социално време. Може би тази безпроблемност и особено тази аполитичност в досегашното им битие да е породена от превратностите на съдбата им - от осъзнаването, че техният живот, проблеми и дилеми твърде често са били игра в борбата за задоволяване на интересите на манипулиращи ги други среди и сили. Може би импулсивната им насоченост и страстта им да се отдават на веселия и празнувания са провокирани от оскъдния живот, който предците им са водили столетия наред. Може би уплътняването на битието с общуване вътре в “своята” група и в “своята” среда е отглас на предубежденията на “другите” към тях и техните изяви. Може би откъсването им от социалните катаклизми е своеобразно средство да се изолират от кошмарите, свързани с виденията от миналото им съществуване, когато каквато и да е било криза е трябвало да рефлектира най-тежко и най-дълготрайно върху техния (и без това труден, оскъден и рискован) живот. Може би насочеността им към някои сфери на изява (гарантиращи им определени възможности за елементарно материално осигуряване), ограничаващи в определена степен духовното им израстване, е своеобразен компенсаторен механизъм спрямо недоимъка, и в същото време неосъзнат и осъзнат стремеж за личностна проява в рамките на първичната общност, в “своите” среди, на които те държат особено силно.